

INGRI ȘI EDGAR PARIN D'AULAIRE

MITURI ȘI LEGENDE NORDICE

PREFAȚĂ DE MICHAEL CHABON

TRADUCERE DIN LIMBA ENGLEZĂ DE CONSTANTIN DUMITRU-PALCUS

Editura Paralela 45

CUPRINS

<i>Prefață</i>	xi
Introducere	1
Primii zei și uriașii	4
Crearea lumii	13
Crearea omului	18
Yggdrasil, Copacul Lumii	23
Asgard și zeii Aesiri	28
Odin, Tatăl Atotputernic	30
Thor, zeul tunetului	32
Loki, zeul seminției uriașilor	34
Părul auriu al lui Sif	36
Neamul monstruos al lui Loki	42
Balder, zeul luminii	46
Heimdall, paznicul din Asgard	48

GIMLÉ

ASGARD

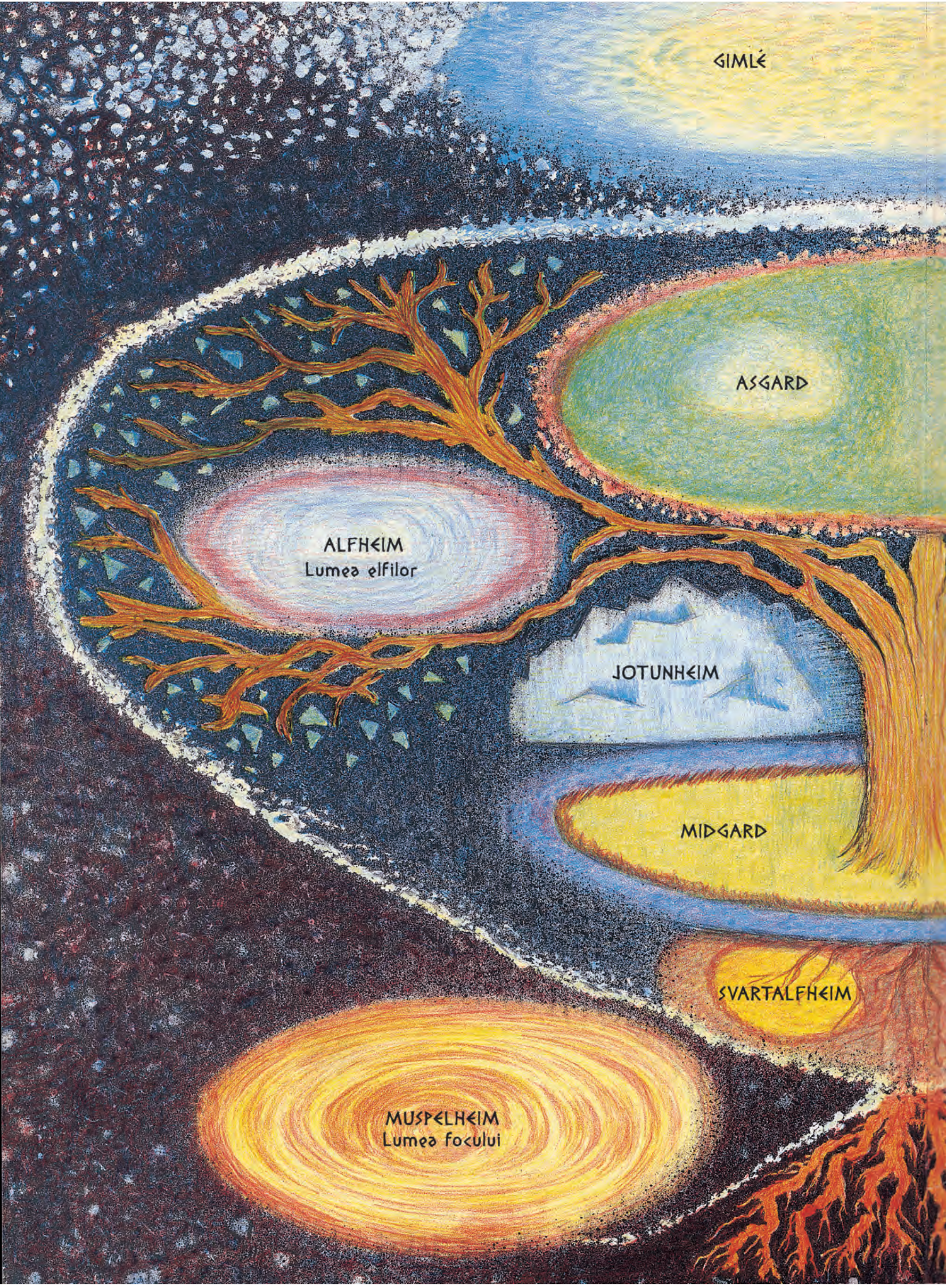
ALFHÉIM
Lumea elfilor

JOTUNHEIM

MIDGARD

SVARTALFHÉIM

MUSPELHEIM
Lumea focului

Paradisul

Lumea zeilor
Aesiri

VANAHEIM
Lumea zeilor
Vaniri

Lumea uriașilor
și a trollilor

Pământul

Lumea
gnomilor

HEL & NIFLHEIM
Lumea
morților

«LE
NOUĂ
LUMI

Introducere

IN VREMEA CÂND a luat sfârșit ultima eră glaciară, ghețarii măreți care acopereau nordul Europei s-au topit, scoțând la iveală un ținut sterp și colțuros. În urma ghețurilor în retragere au venit renii, urșii, lupii și vulpile. Iar pe urmele lor veneau vânătorii.

Oamenii aceștia se luptau fără-nctare cu Uriașii de Gheață, spiritele cu inimi reci ale munților și ale ghețarilor. Dar vânătorii și-au găsit

adăpost în văi, unde pajiștile creșteau mănoase și unde pădurile erau dese și adânci.

Timp de mii de ani, fiarele și oamenii care le vânau au cutreierat ținuturile nordului.

Apoi, dinspre răsărit, a năvălit un trib de călăreți aprigi. Au luat cu asalt apusul, întemeind noi așezări în calea lor. Conduși de o matahală de căpetenie, cu un singur ochi, și-au îmboldit caii fără oprire, până când, în cele din urmă, au fost oprți de valurile spumegânde ale Mării Nordului. Nu puteau merge mai departe, așa că s-au așezat și au luat acele pământuri în stăpânire.

Viața în nord era aspră pentru acești nou-veniți. Uriașii de Gheață trimiteau furtuni cumplite din munți. Lighioanele sălbatice, trolii și duhurile rele pândeau în pădurile fără poteci, iar sirenele nemiloase le sfărâmau corăbiile. Dar vânătorii cei dârji erau ocrotiți de propriii lor zei, Aesirii, care îi însoțiseră din ținuturile lor îndepărtate.

Cel dintâi dintre zeii Aesiri era Odin, stăpânul zeilor și al oamenilor. Tărâmul său era alcătuit din nouă lumi: lumea morților, lumea focului, lumea gnomilor, lumea oamenilor, lumea uriașilor și a trolilor, lumea elfilor, lumea zeilor Vaniri, lumea zeilor Aesiri și lumea cu bolta sa de stele strălucitoare, unde toate sufletele drepte aveau să se adune într-o bună zi.

Prin toate aceste nouă lumi creștea frasinul Yggdrasil. Și doar atâta vreme cât acest copac dăinuia, era și domnia Aesirilor sortită să țină. La fel ca plantele, fiarele și oamenii, și zeii Aesiri trebuiau să moară într-o zi.

Acum o mie de ani, când creștinismul a cucerit nordul, zeii Aesiri au pierit. Și-au aflat destinul în ziua de Ragnarok, când ei și monștrii munților și ai ghețarilor s-au nimicit unii pe alții. Curând, au fost aproape uitați în mai toate ținuturile unde fuseseră cândva venerați. Tot ceea ce a rămas despre ei au fost frânturi de legende, iar câteva dintre numele lor au fost date zilelor săptămânii.

Marțea este numită după Tyr, străvechiul zeu al sabiei. Miercurea este ziua lui Odin; joia este ziua lui Thor; iar vinerea este ziua Freyei, zeita dragostei.

Olandezii, germanii, francii și saxonii au uitat de acești zei de demult și de luptele lor cu monștrii din epoca de gheață, nu și nordicii. În lungile nopți de iarnă, locuitorii nordului, tineri și bătrâni, se adunau în jurul focurilor din casele lor lungi pentru a asculta poveștile și cântecele barzilor.

Ca să-i țină la distanță pe trolii și pe uriași, ei își zugrăveau ciocanul lui Thor pe ușile hambarelor, iar capetele de dragon cioplite pe porțile

bisericilor slujeau la alungarea duhurilor păgâne. Chiar și astăzi, în văile pustii, oamenii mai povestesc despre întâlniri cu troli și gnomi și alte fapte ciudate de demult.

Pe insula îndepărtată a Islandei, unde vulcanii și ghețarii stau de strajă unul lângă altul, amintirea vechilor zei Aesiri a fost păstrată vie mai mult decât oriunde altundeva. Lăsate moștenire, prin viu grai, din tată-n fiu, aceste povești au fost, în cele din urmă, așternute în scris în două cărți: *Edda în versuri*, sau *Veche*, și *Edda în proză*, sau *Nouă*.

Edda în versuri este o culegere de poeme nordice, scrisă în secolele al X-lea și al XI-lea. *Edda în proză*, o colecție de mituri și povestiri fantastice, a fost scrisă de Snorri Sturluson în jurul anului 1200.

Din aceste două mari cărți islandeze, precum și din folclor și din cântece răzlețe, știm astăzi cum își închipuiau vechii nordici că a fost creată lumea strămoșilor lor, cum a înflorit și cum și-a găsit sfârșitul.

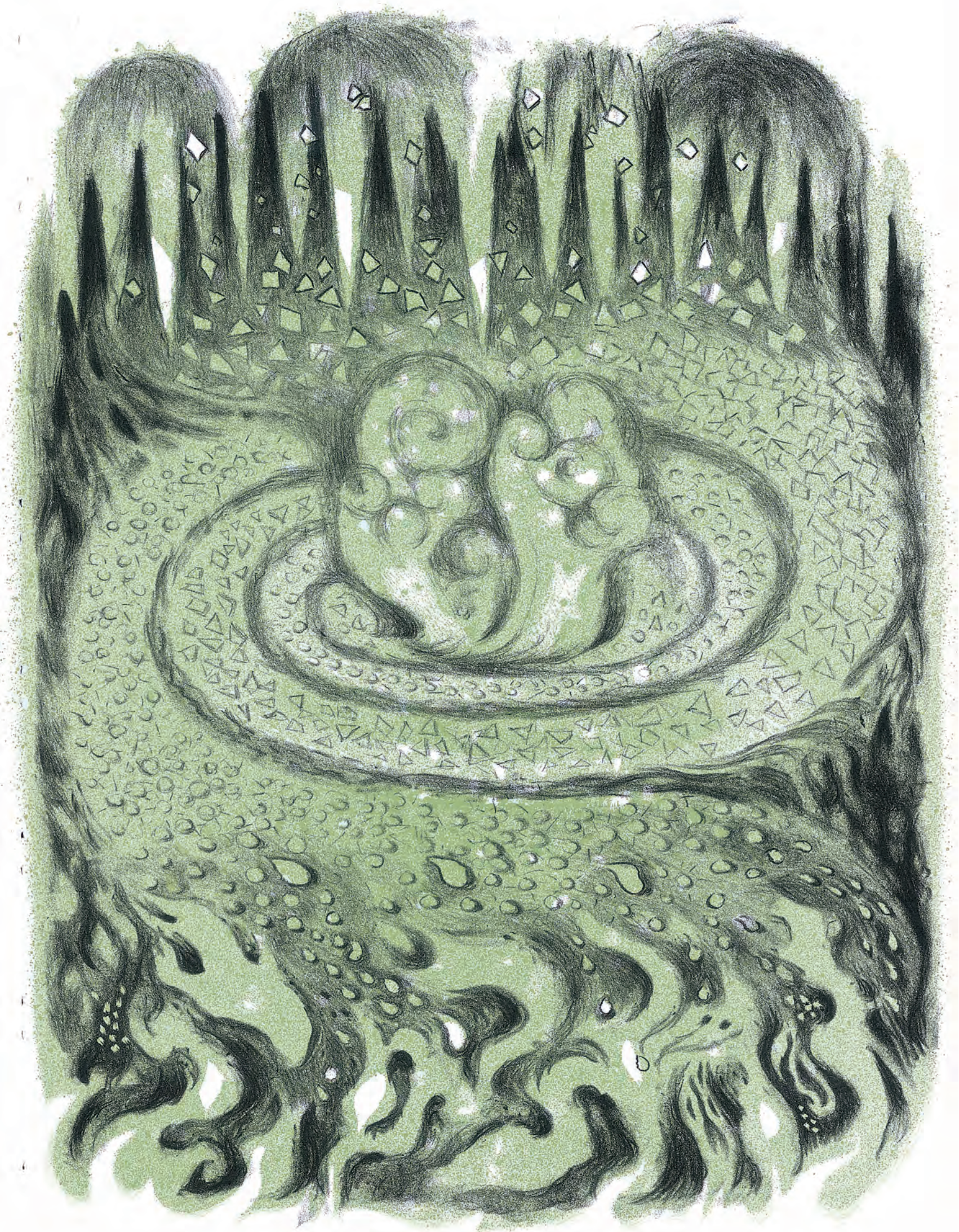

Primii zei și uriașii

IN ZORII TIMPULUI nu era nici nisip, nici iarbă și niciun val nu se spărgea de țârm. Nu era nici pământ, nici soare, nici lună, nici stele. Era Niflheim, un deșert de ceață înghețată, și mai era și Muspelheim, un lăcaș al flăcărilor năprasnice. Iar între ceață și foc se căsca un abis – Ginnungagap.

Vreme de veacuri nenumărate, jarul ce trosnea în Muspelheim și cristalele de gheață din Niflheim s-au învărtejit în hăul întunecat și lugubru.

Pe când se roteau laolaltă, tot mai iute și mai iute, focul a aprins o scânteie de viață în inima gheții. O făptură uriașă și hidoasă s-a ridicat răcnind din Ginnungagap. Era Ymir, gigantul de gheață, cel dintâi din neamul uriașilor. Alături de el, s-a ivit mugind din hău o vacă de gheață, fără coarne.

Uriașul și vaca au trăit împreună pe marginea abisului Ginnungagap. Uriașul nu ducea lipsă de hrană.

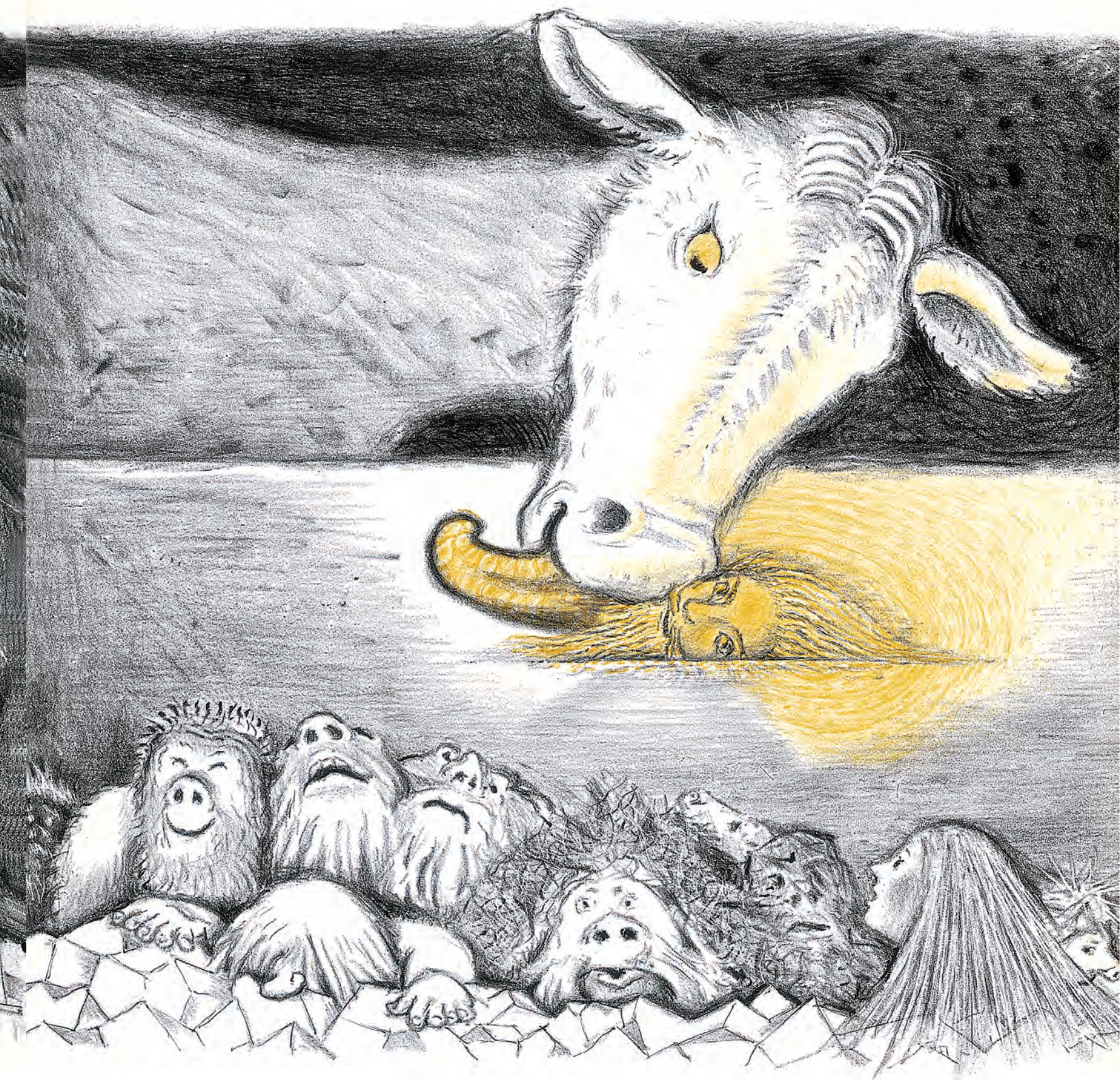
Patru râuri de spumă albă ca neaua curgeau ca laptele din ugerul uriașei vaci de gheață, iar Ymir a tot băut și a crescut până la o statură copleșitoare.

Cât despre vacă, ea își găsea hrană din belșug lingând marginea sărată a abisului Ginnungagap.

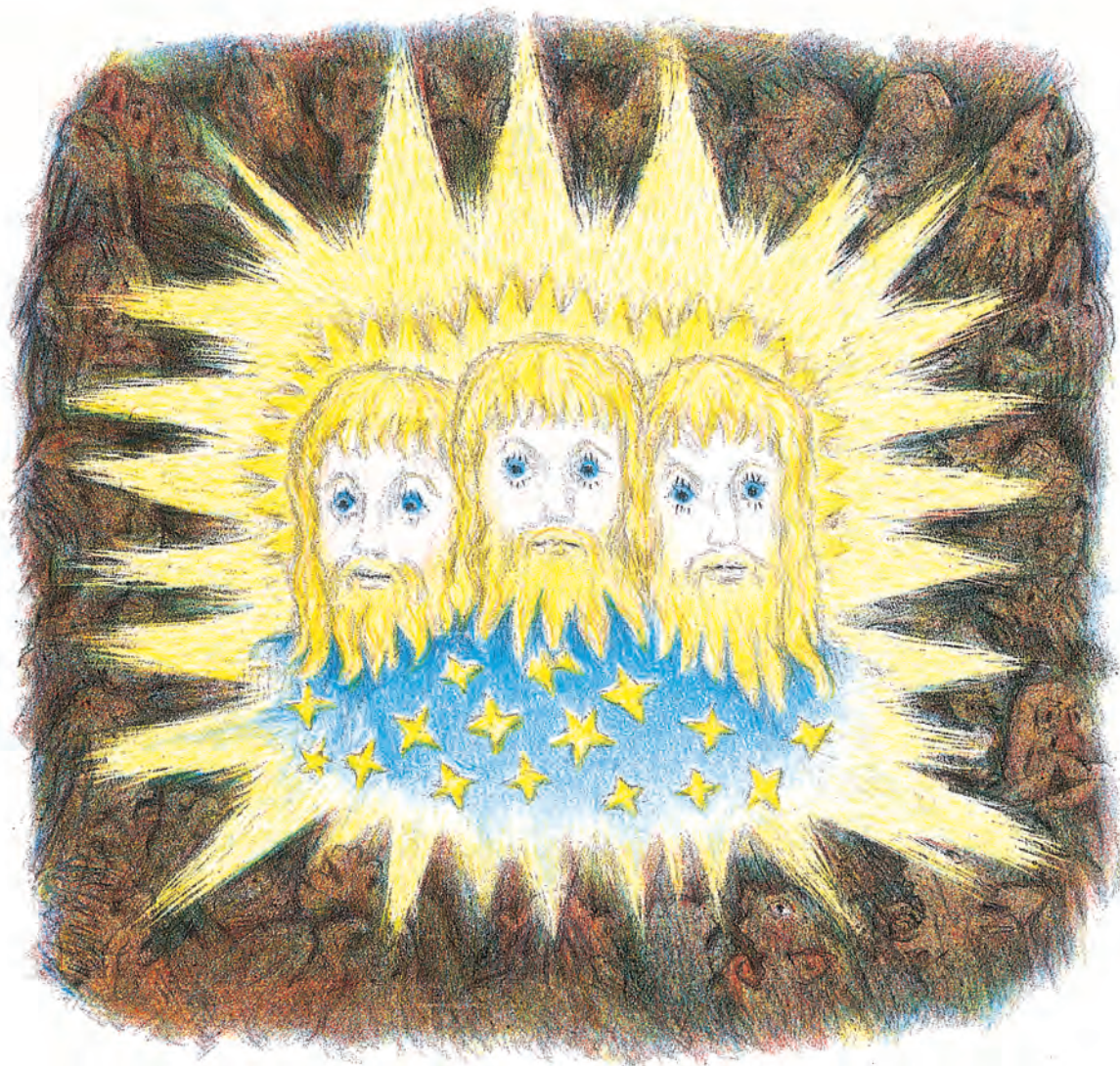
Vreme îndelungată, n-au fost decât Ymir și vaca. Apoi, Ymir a căzut într-un somn adânc. Pe când dormea, un uriaș și o uriașă au prins viață

la căldura subsuorii sale stângi, iar din picioarele lui a răsărit un trol cu șase capete. Aceste creaturi monstruoase au crescut iute și au avut la rândul lor urmași. Toți erau mari și neciopliți, iar Ymir era cel mai mare și mai sălbatic dintre toți.

Vaca de gheață a dat și ea viață. Cum lingea și iar lingea, limba i s-a încălzit, căci trebuia să lingă cu sânge pentru a face rost de hrană îndeajuns pentru Ymir și seminția lui. Apoi, sub limba ei caldă, a răsărit o claie de păr pe marginea sărată și, pe când ea continua să lingă, s-a ivit un chip.

Vaca nu s-a oprit din lins. Au ieșit umerii și pieptul, apoi picioarele și, în sfârșit, a pășit afară o făptură cu totul nouă! Era dreaptă și de-a dreptul chipeșă – nu hidoasă ca trolii și uriașii. A avut un fiu și mai chipeș, iar fiul și-a luat de soție o frumoasă fecioară din neamul uriașilor, căci uneori se mai întâmpla ca un gigant de gheață hidos să aibă o fiică frumoasă.

Ea i-a dăruit soțului ei trei fii care erau atât de frumoși, încât răspândeau o lumină care risipea întunericul din jurul lor. Ei au fost cei dintâi dintre marii zei Aesiri. Numele lor erau: Odin, Hoenir și Lodur – Duh, Voință și Căldură. Erau măreți și preasfinți și aveau puterea de a plăsmui o lume.

Dar înainte ca cei trei zei să poată începe să creeze, trebuiau să scape de uriașul de gheață, Ymir. El fusese dintotdeauna sălbatic, iar bătrânețea îl înrăise. Așa că cei trei tineri zei Aesiri s-au ridicat împotriva uriașului cel străvechi.